

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ РИНКУ
ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На правах рукопису

МАЙДАНЮК Сергій Ігоревич

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА
(НА ПРИКЛАДІ ВЕРСТАТОБУДУВАННЯ)

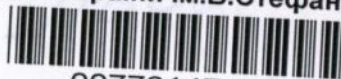
Спеціальність

08.07.01 – Економіка промисловості

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

ОДЕСА – 1995

Дисертація є рукопис

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України.

Науковий керівник: доктор економічних наук,
професор, член-кореспондент
НАН України, БУРКІПСЬКИЙ
Борис Володимирович

Офіційні опоненти: доктор економічних наук,
професор, член-кореспондент
НАН України ДОЛІШНІЯ Кар'ян
Іванович

доктор економічних наук,
доцент МАРДАРОВСЬКИЙ Фелікс
Зосимович

Провідна організація: Одеський державний економічний
університет, Міністерство
освіти України, м. Одеса

Захист вібудеться - 15 червня 1995 г. на за-
сіданні спеціалізованої вченої ради Д.05.12.01 для захисту
дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук в Ін-
ституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень
НАН України за адресою: Україна, 27014, м.Одеса, Французь-
кий бульвар, 29.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Інституту
проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН Украї-
ни за адресою: Україна, 270044, м.Одеса, Французький буль-
вар, 29.

Автореферат розісланий - 12 травня 1995 г.

Вчений секретар
спеціалізованої
вченої ради

Тараканов П.Б.

Н. Маєв

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ. В дослідженні розглядається проблема оцінки ефективності промислового виробництва (на прикладі верстатобудування) в умовах переходу господарства країни від централізовано планованої до ринкової економіки.

В нових умовах господарювання особливо гостро постає проблема оцінки ефективності промислового виробництва. Система показників ефективності виробництва, що застосовувалась до цього часу, орієнтована на безпосередньо виробника продукції або в цілому на народногосподарський комплекс. Так для оцінки ефективності виробництва ми користуємося виразом відношення результатів до витрат, що викликали цей ефект, і якщо це відношення більше або дорівнює одиниці, то ми говоримо, що виробництво ефективне. Але тут ми повинні пам'ятати, що ефект звичайно залежить від масштабів виробництва, які залежать від обсягу продажу. Аналогічно, якщо розглянути формулу прі'єдених витрат, то й тут ми будемо мати справу з нормативним коефіцієнтом ефективності, котрий залежить від фонду накопичення в народному господарстві і потреби в капітальних вкладеннях. Це означає, що при певних умовах тут держава виступає ніби гарантом викупу виробленої продукції. Ринок, в розглянутих нами підходах оцінки ефективності виробництва бере пасивну участь. Аналогічно можна розглянути і інші показники, що використовуються для оцінки виробництва (Плишевський Б.П., Пукіп А.М., Хачатуров Т.С. та ін.), оцінки економіки машини (Смірицький Е.К.). Оскільки метов промислового виробництва в умовах ринкової економіки стає не виробництво заради випуску продукції, а виробництво заради задоволення запитів споживача, то не заперечуючи праць названих авторів, вважаємо, що тільки із запропонованими ними показниками неможливо об'єктивно оцінити ефективність вироб-

ництва.

Актуальність пропонованого підходу до оцінки ефективності промислового виробництва з позицій споживача визначається також тим, що реалізація виробленої продукції здійснюється в умовах конкуренції, коли споживач при здійсненні купівлі вибирає серед ряду конкуруючих товарів. Для урахування ступеня задоволення споживача в системі оцінок ефективності виробництва необхідно оцінювати продаж виробленої продукції і відповідно досягнення мети виробництва. Тому в умовах ринкової економіки актуальною стає оцінка ефективності виробництва з позицій споживача, заради якого і організовано виробництво.

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ. Об'єктом дослідження є система оцінок ефективності промислового виробництва.

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ. Предметом дослідження є методи оцінки ефективності верстатобудівного виробництва на базі оцінки економічної ефективності (конкурентоспроможності) виробленої продукції (металорізальних верстатів).

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ. Основною метою дослідження є розробка методики оцінки ефективності верстатобудівного виробництва на базі економічної ефективності (конкурентоспроможності) виробленої продукції (металорізальних верстатів). Досягнення встановленої мети обумовило необхідність вирішення таких завдань:

1. Проаналізувати існуючі підходи до оцінки ефективності промислового виробництва, запропонувати та обґрунтувати методичний підхід оцінки ефективності виробництва в умовах ринкової економіки;

2. Проаналізувати систему цілей промислового виробництва і його суб'єктів та розробити методичні рекомендації

побудові системи цілей, орієнтованої на ефективне виробництво в умовах ринкової економіки;

3. Виділити та проаналізувати ключові аспекти ринкових досліджень, які використовуються як інструмент при проведенні оцінки ефективності промислового виробництва в умовах ринкової економіки.

4. Виявити та сформулювати критерії вибору моделі верстата, що береться за базу при оцінці економічної ефективності виробництва;

5. Дослідити процес вибору моделі металорізального верстата при здійсненні купівлі;

6. Проаналізувати підходи до оцінки економічної ефективності (конкурентоспроможності) металорізальних верстатів в умовах ринкової економіки.

7. Розробити методи розрахунку субіндексів нормативних споживних, вартісних параметрів та результуючого індексу економічної ефективності (конкурентоспроможності) металорізальних верстатів.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ. Методичну основу дослідження склали: методологія наукового пізнання, положення економічної науки по проблемах економічної ефективності та ринкових досліджень. В дослідженнях використовувались фундаментальні та прикладні розробки: Барташева Л.В., Буркинського Б.В., Великанова К.М., Герчикової І.П., Демидова В.Е., Домініного Ж.І., Дружинського І.А., Зав'ялова П.С., Котлера Ф., Кадваро С., Мірешикова П.С., Осипова Р.М., Редькіна А.С., Старик Л.Е., Тихонова Р.М., Хачатурова Т.С. та ін. Також широко використані нормативні, інструктивні та довідкові матеріали. В процесі дослідження застосовувались методи економічного, системного, порівняльного та техніко-економічного аналізу.

ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ включає технічну, технологічну та бухгалтерську інформацію зібрану на верстатобудівних підприємствах, в конструкторських та технологічних бюро.

ПАУКОВА НОВИЗНА ДОСЛІДЖЕННЯ. Основними результатами дослідження, що містять новизну і виносяться на захист, є такі:

запропоновано та обгрунтовано методичний підхід оцінки ефективності виробництва в умовах ринкової економіки;

розроблено методичні рекомендації по побудові системи цілей промислового виробництва та його суб'єктів, орієнтованої на ефективне виробництво в умовах ринкової економіки;

удосконалено принципову блок-схему алгоритму маркетингових досліджень;

вперше розроблено деталізовану структурну схему моделі системи маркетингу;

визначено класифікаційні та ринкові критерії вибору моделі металорезального верстата, що приймається за базу при оцінці економічної ефективності;

запропоновано та обгрунтовано метод оцінки споживчих параметрів економічної ефективності (конкурентоспроможності) верстата на основі розрахунку показника продуктивності верстата як групового показника, характеризувачого ефект від експлуатації;

запропоновано та обгрунтовано метод оцінки вартісних параметрів економічної ефективності (конкурентоспроможності) верстата на основі сукупних суспільних витрат по повному життєвому циклу верстата, - вперше визначено склад витрат, що використовуються для розрахунку;

розроблена формула індексу економічної ефективності

(конкурентоспроможності) металорізальних верстатів, що використовується для оцінки ефективності верстатобудівного виробництва.

ПРАКТИЧНА ЦІННІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ. Практична цінність результатів дослідження полягає в тому, що їх використання дозволяє оцінити ефективність верстатобудівного виробництва в умовах ринкової економіки, розробити систему цілей промислового виробництва і його суб'єктів, орієнтовану на ефективність; при проведенні оцінки ефективності виробництва здійснювати ринкові дослідження по оптимальному алгоритму, раціонально будувати їх склад та структуру.

РЕАЛІЗАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ. Розроблений комплект методичних матеріалів по оцінці економічної ефективності верстатобудівного виробництва на базі оцінки економічної ефективності (конкурентоспроможності) виробленої продукції (металорізальних верстатів) впроваджений і використовується в верстатобудівній промисловості.

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ. Основні результати дослідження доповідалися і отримали позитивну оцінку на засіданнях науково-технічних рад та нарадах ряду підприємств та конструкторських бюро верстатобудівної промисловості.

ПУБЛІКАЦІЇ. Основні наукові положення і результатами дослідження опубліковані в чотирьох друкованих роботах.

СТРУКТУРА ТА ОБСЯГ РОБОТИ. Дисертація складається із вступу, трьох глав, закінчення, списку літератури з 146 зазначень, додатку; містить 160 сторінок машинописного тексту, 7 малюнків, 19 формул.

КОРОТКИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У ВСТУПІ обґрунтована актуальність досліджуваної в роботі проблеми, визначені мета та завдання дослідження, відображені наукова новизна та реалізація результатів дослідження.

В ПЕРШОМУ РОЗДІЛІ "Роль системи цілей в забезпеченні економічної ефективності промислового виробництва" розглянуті підходи до оцінки ефективності промислового виробництва. Досліджено: встановлення пріоритету, співвідношення і узгодження цілей розвитку та цілей ефективності. Розроблені рекомендації по забезпеченню ринкової орієнтації в процесі синтезу системи цілей промислового виробництва.

В ДРУГОМУ РОЗДІЛІ "Дослідження суб'єктів промислового виробництва, споживачів і їх взаємодії в оцінці ефективності виробництва" розглянуті аспекти ринкових досліджень, що забезпечують визначення запитів споживача, орієнтація на які є основоположним фактором, визначальним ефективність виробництва. Розроблені принципова блок-схема ринкових досліджень та деталізована структурна схема моделі системи маркетингу.

В ТРЕТЬОМУ РОЗДІЛІ "Оцінка економічної ефективності продукції верстатобудування" викладена оцінка ефективності верстатобудівного виробництва на базі розрахунку субіндексів нормативних, споживчих та вартісних параметрів та результуючого індексу економічної ефективності (конкурентоспроможності) металорізальних верстатів.

У ВИСНОВКАХ сформульовані основні результати, що ґрунтуються на проведеному дослідженні.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ

ПРОВЕДЕНО АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА, ЗАПРОПОНОВАНО ТА ОБГРУНТОВАНО МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ЇЇ ОЦІНКИ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ.

В дослідженні проведено аналіз існуючих методів оцінки ефективності виробництва. Не відвертаючи існуючі підходи, ми вважаємо, що в умовах входження в ринкову економіку найбільш адекватним є показник ефективності виробництва, що визначається як відношення показника, відображаючого вироблену споживчу вартість, до показника, відображаючого сукупні суспільні витрати по всьому життєвому циклу виробленої споживчої вартості, з урахуванням умов збуту на визначеному ринку. Визначення вимірником ефекта - виробленої споживчої вартості, що міститься у виробленому товарі, орієнтує виробництво на запити споживача. Визначення вимірником витрат - сукупних суспільних витрат по всьому життєвому циклу виробленої споживчої вартості дозволяє урахувати об'єктивно всі суспільні витрати, і відповідно об'єктивну оцінку ефективності отримує виробництво, що виробляє продукцію неекономічну в експлуатації та утилізації. Пропонований підхід дає можливість оцінювати не тільки економічну ефективність власне виробництва, але дозволяє також оцінювати економічну ефективність товару, що виробляється оцінюваним виробництвом. За своєю економічною суттю показник економічної ефективності товару в умовах ринкової економіки є показником його конкурентоспроможності.

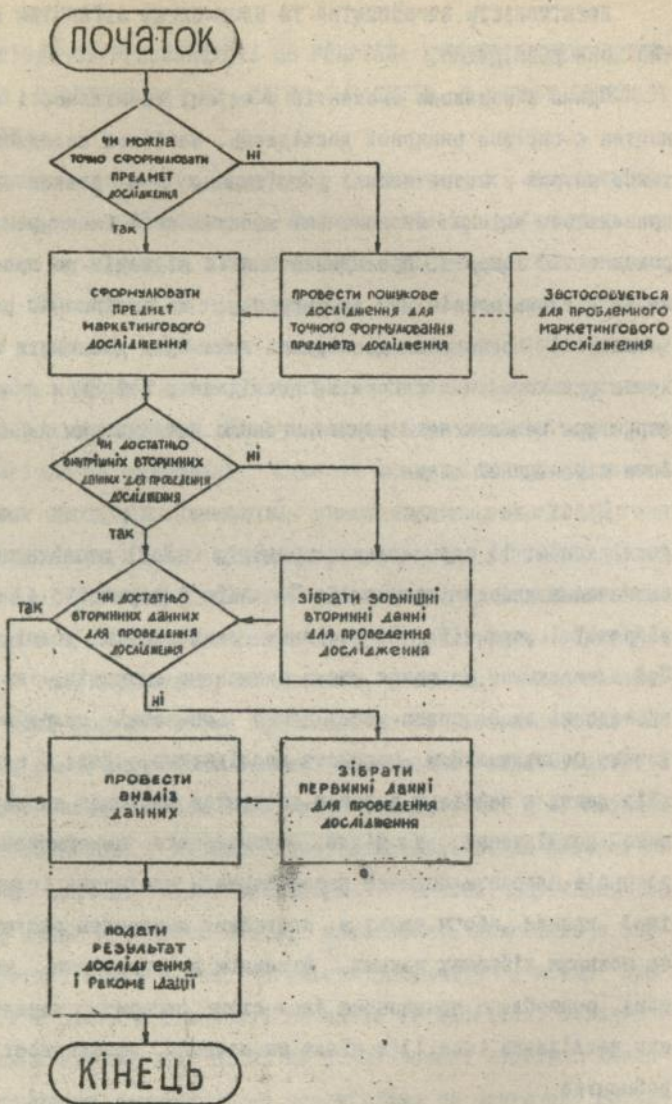
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО РОЗРОБЦІ СИСТЕМИ ЦІЛЕЙ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА ТА ЙОГО СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ.

Одним з ключових факторів, визначачих ефективність промислового виробництва, є система цілей, орієнтована на ефективне виробництво. Система цілей структурується в трьох рівнях. На першому рівні задаються цілі - напрямки діяльності, в формі ділового кредо, викладашки його ділової філософії. Ділове кредо містить від 1 до 3 цільових установок у вербальній формі. Цілі першого рівня не верифіковані та хронологічно не визначені. Саме на цьому рівні закладається пріоритет запитів споживача як цільова установка. На другому рівні задаються цілі - орієнтири, котрі при розробці цілей третього рівня використовуються як орієнтири. Встановлюється від 3 до 9 цільових установок, котрі мають бути верифіковані. І тому задається, як правило, у вигляді числових значень. Цілі другого рівня хронологічно не визначаються. На третьому рівні задаються планові (програмні) задачі, котрі є "контуром плану", кількість їх не обмежується. Цілі повинні бути верифіковані і хронологічно визначені. Після завершення побудови системи цілей необхідно провести перевірку на взаємну непротиворічність цілей, намагачись максимально знизити протирічність цілей. Повністю виключити взаємну протирічність цілей в більшості випадків не вдається. Виходом є рознесення протирічних цілей на різні часові періоди. Завершують побудову системи цілей перевірки на приховане дублювання та по різних об'єктах.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ТА БЛОК-СХЕМА АЛГОРИТМА МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Одним з важливих елементів в оцінці ефективності виробництва є система ринкових досліджень, найбільш складною частиною котрих є маркетингові дослідження, в рамках котрих проводиться оцінка економічної ефективності (конкурентноспроможності) товарів. Проведений аналіз підходів до проведення досліджень привів нас до висновку, що поліпшення результативності проведених досліджень може бути досягнуте за рахунок удосконалення алгоритму досліджень; побудови складу та структури комплексного маркетингового дослідження на основі його структурної схеми.

Найбільше розповсюдження отримав наступний алгоритм дослідження: 1) формулювання предмету (цілі) дослідження; 2) визначення джерел інформації; 3) збір інформації; 4) аналіз зібраної інформації; 5) подання результатів дослідження. Цей алгоритм не враховує часто виникаючу ситуацію, коли при проведенні проблемного дослідження виникають складності з точним формулюванням предмету дослідження. Далі, оскільки збір даних є найбільш дорогим та довгою частиною маркетингового дослідження, з ціллю оптимального використання цих ресурсів алгоритм повинен передбачувати ітеративний (ступінчастий) процес збору даних з постійним контролем достатності та повноти зібраних даних. Виходячи з приведених вимог, нами розроблена принципова блок-схема алгоритму маркетингових досліджень (мал.1) з ціллю визначення ефективності виробництва.

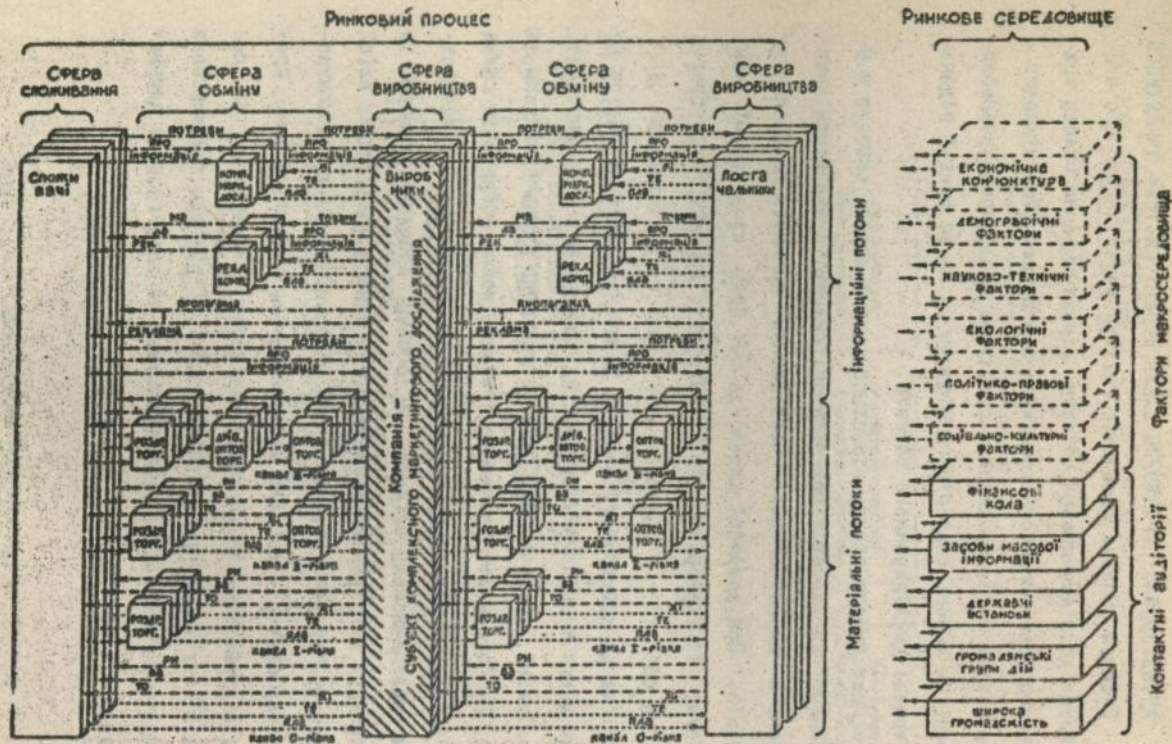

Мал. I. Принципова блок-схема алгоритма маркетингових досліджень.

ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРНА СХЕМА МОДЕЛІ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГУ

Пропуск окремих елементів системи маркетингу, або неадекватне досліджуваному об'єкту структурування складу комплексного маркетингового дослідження в розглянутих підходах є результатом того, що склад і структура дослідження розробляється, на основі експертного підходу, а не на основі відбиття моделі досліджуваного об'єкта.

Нами пропонується структурна схема моделі системи маркетингу, що дозволяє при розробці складу та структури комплексного маркетингового дослідження уникнути названих недоліків. При розробці моделі до неї були пред'явлені такі вимоги: 1) відображати всі елементи та процеси у відображуваному об'єкті; 2) повинна характеризуватися високою адаптивністю до конкретного ринку; 3) повинна бути адекватна до будь-якого товарного масштабу, що задається при проведенні досліджень. Розроблена нами структурна схема приведена на мал. 2. На основі пропонованої моделі можна побудувати склад та структуру комплексного маркетингового дослідження адекватним досліджуваному об'єкту. В основу побудови складу та структури дослідження покладено, з одного боку, поділ всієї структури на два головних блоки - неконтрольованих та контрольованих факторів системи маркетингу та, з другого боку, критерій приналежності до сфер (підсистем), елементів та потоків (зв'язкам) розробленої моделі. Структура комплексного маркетингового дослідження будується по типу графа з деревовидною (ієрархічною) структурою.

Мал. 2. СТРУКТУРНА СХЕМА МОДЕЛІ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГА

КЛАСИФІКАЦІЙНІ ТА РИНКОВІ КРИТЕРІЇ ВИБОРУ МОДЕЛІ ВЕРСТАТА, ЩО ПРИЙМАЄТЬСЯ ЗА БАЗУ ПРИ ОЦІНЦІ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ (КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ) ВЕРСТАТА.

Нами пропонується проводити вибір моделі верстата, що приймається за базу при оцінці економічної ефективності (конкурентоспроможності) верстата по класифікаційних та ринкових критеріях.

З переліку товарів-конкурентів, визначених при встановленні товарного масштабу дослідження та приналежних до того ж типу по класифікації металорізальних верстатів, за функціональними (технологічними) ознаками пропонується виділяти моделі верстатів з оцінюваним верстатом по таких класифікаційних критеріях: 1) основний розмір робочого простору; 2) клас точності; 3) ступінь універсальності.

При виборі з товарів-конкурентів по ринкових критеріях відбирають: 1) модель верстата, що займає найбільшу частку ринку; 2) модель верстата, що має найбільші темпи зростання зайнятої частки ринку. При формуванні переліку базових зразків по ринкових критеріях нерационально вносити в нього моделі, що знаходяться на завершальних стадіях життєвого циклу, окрім випадка моделі-лідера.

У випадку, якщо моделі, відібрані по класифікаційних та ринкових параметрах, не співпадають, раціонально проводити оцінку по обох моделях. Завершується процедура відбору базових зразків перевіркою відібраних зразків по близькості абсолютних величин споживчих параметрів базових та оцінюваного зразків.

ОЦІНКА СПОЖИВЧИХ ПАРАМЕТРІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ (КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ) ВЕРСТАТА НА ОСНОВІ РОЗРАХУНКУ ПОКАЗНИКА ПРОДУКТИВНОСТІ ВЕРСТАТА ЯК ГРУПОВОГО ПОКАЗНИКА, ХАРАКТЕРИЗУЮЧОГО КОРИСНИЙ ЕФЕКТ ВІД ЕКСПЛУАТАЦІЇ

При розрахунку показника споживчих параметрів виробів промислового призначення найбільше розповсюдження отримала така методика. Експериментами встановлюється номенклатура споживчих показників, потім виконується попарне порівняння по кожному показнику. Потім експертним шляхом для кожного одиночного параметричного індексу встановлюється його питома вага в комплексному індексі споживчих показників. Використання описаного підходу не є оптимальним по критерію точності отриманої оцінки. Встановлення як номенклатури оцінкових показників, так і питомих ваг одиничних індексів споживчих властивостей в комплексному індексі здійснюється експертним шляхом, на основі суб'єктивних оцінок, неодмінно веде до виникнення похибки оцінки. Далі накладається похибка визначення власне величин ряду індексів, що встановлюється органолептичними методами. Виникає також похибка оцінки, викликана ефектом "повторного" рахунку, оскільки показник функціонального призначення, характеризуючий корисний ефект від експлуатації, є для металорізальних верстатів груповим комплексним показником для всіх споживчих властивостей. Нами пропонується оцінювати рівень споживчих властивостей верстата на основі оцінки рівня продуктивності верстата, як групового показника, характеризуючого корисний ефект від експлуатації верстата, та на цій основі підвищити точність оцінки споживчих параметрів верстата.

ОЦІНКА ВАРТІСНИХ ПАРАМЕТРІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ (КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ) ВЕРСТАТА НА ОСНОВІ СУКУПНИХ СУСПІЛЬНИХ ВИТРАТ ПО ПОВНОМУ ЖИТТЄВОМУ ЦИКЛУ (ЦІНИ СПОЖИВАННЯ) ВЕРСТАТА, СКЛАД СТАТЕЙ ВИТРАТ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ЇЇ РОЗРАХУНКУ.

Нами не розділяється підхід визначення вартісних показників економічної ефективності (конкурентоспроможності) як відношення цін споживання оцінюваного та базового товарів, оскільки таке співвідношення об'єктивно відображає співвідношення вартісних параметрів оцінюваного та базового товарів тільки в тому випадку, якщо вони мають однакові строки експлуатації.

Пропонується розраховувати вартісні показники економічної ефективності (конкурентоспроможності) верстата як відношення цін споживання оцінюваного та базового верстатів за рівні відрізки часу. Найбільш зручно використовувати період часу, приведений до одного року.

Однією з проблем розрахунку величини річної ціни споживання металорізального верстата є визначення переліка статей витрат, на основі котрих вона розраховується. Пропонується такий склад статей витрат:

1) Частка балансової вартості верстата, що припадає на один рік його експлуатації;

2) Річна основна та додаткова заробітна плата виробничих (основних) робітників з нарахуванням;

3) Річні витрати на утримання та експлуатацію верстата (включаючи амортизацію верстата);

4) Частка доходу від реалізації верстата після закінчення строку його експлуатації, що припадає на один рік його експлуатації (вираховується із сум витрат).

ФОРМУЛА РОЗРАХУНКУ ІНДЕКСУ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ (КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ) МЕТАЛОРІЗАЛЬНИХ ВЕРСТАТІВ.

Пропонується розрахунок індексу та субіндексів економічної ефективності (конкурентоспроможності) металорізальних верстатів проводити по формулі:

$$I_k = I_n \cdot \frac{I_p}{I_e} = \prod_{j=1}^p w_j \cdot \frac{K_{т.н.} \cdot \sum_{i=1}^q (T_{шт.к.} \cdot h_i)}{C'_1 + C'_2 + C'_3 - C'_4} \cdot \frac{K_{т.н.} \cdot \sum_{i=1}^q (T_{шт.к.} \cdot h_i)}{C_1 + C_2 + C_3 - C_4}$$

- де I_k - індекс економічної ефективності (конкурентоспроможності) оцінюваного верстата;
- I_n - субіндекс нормативних показників економічної ефективності (конкурентоспроможності) оцінюваного верстата;
- I_p - субіндекс споживчих показників економічної ефективності (конкурентоспроможності) оцінюваного верстата;
- I_e - субіндекс вартісних показників економічної ефективності (конкурентоспроможності) оцінюваного верстата;
- P - кількість нормативних показників оцінюваного верстата;
- w_j - одиничний показник по j -му нормативному параметру оцінюваного верстата може приймати тільки два дискретних значення: 0 або 1;

$K_{т.н.}$, $K'_{т.н.}$ - коефіцієнт технічного використання базового та оцінюваного верстатів;

q - кількість деталей представників в наборі (комплекті) деталей-представників;

$T_{шт.к.}$, $T'_{шт.к.}$ - штучно-калькуляційний час виготовлення i -тої представницької деталі;

h_i - статистична частість (вагомість) i -ої представницької деталі;

C_1, C'_1 - частка балансової вартості базового та оцінюваного верстатів, що припадає на один рік його експлуатації;

C_2, C'_2 - річна основна та додаткова заробітна плата виробничих (основних) робітників з нарахуванням по базовому та оцінюваному верстатах;

C_3, C'_3 - річні витрати на утримання та експлуатацію базового та оцінюваного верстатів після закінчення строків їх експлуатації, що припадає на один рік експлуатації;

C_4, C'_4 - частка доходу від реалізації базового та оцінюваного верстатів після закінчення строків їх експлуатації, що припадає на один рік експлуатації;

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження, головним науковим результатом якого є розроблена нами методика оцінки ефективності верстатобудівного виробництва в умовах ринкової економіки на базі оцінки економічної ефективності (конкурентоспроможності) виробленої продукції (металорізальних верстатів), зроблені такі висновки:

1. Існуюча система оцінок ефективності промислового виробництва недостатня в умовах ринкової економіки, оскільки не оціняє виробництва з позицій запитів споживача, задоволення котрих є метою виробництва в умовах ринкової економіки.

2. Основоположним фактором, обумовлюючим ефективність промислового виробництва, є система цілей, в якій пріоритетом є задоволення запитів споживача. Прибуток розглядається не як результат діяльності, котрий треба максимізувати, а як умова нормальної життєдіяльності.

3. Оцінка ефективності виробництва на основі проведення маркетингових досліджень по алгоритму, передбачає чому ступінчатий (поетапний) процес збирання даних, з поетапним контролем достатності і повноти зібраних даних, та визначення складу і структури комплексного маркетингового дослідження на основі розробленої структурної схеми, дозволяє отримати повне та адекватне відображення об'єкта дослідження в оцінці ефективності виробництва.

4. Призначення базової оцінки моделі верстата, близької до оцінюваної за рівнем споживчих показників при визначенні економічної ефективності (конкурентоспроможності), дозволяє знизити похибку оцінки, пов'язано з різною питомою ціною умовної одиниці споживчих властивостей в моделях з різними рівнями споживчих властивостей.

5. Економічним змістом критерію при виборі товару покупцем є прагнення максимізувати величину корисного ефекту на одиницю витрат.

6. Оцінка споживчих параметрів економічної ефективності (конкурентоспроможності) верстата на основі продуктивності як групового показника, характеризуючого корисний ефект від експлуатації, дозволяє уникнути похибки оцінки, обумовленої

суб'єктивним фактором в експертному методі визначення номенклатури та питомиї ваги одиничних показників в комплексному показнику споживчих параметрів економічної ефективності (конкурентоспроможності) верстата.

ПУБЛІКАЦІЇ, ЩО ВІДОБРАЖУЮТЬ ОСНОВНІ
ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ

Майданюк С.И. Алгоритм проведення маркетингових досліджень: Інформаційний листок № 048-94. - Одеса: ОЦНТІЗІ, 1994. - 3 с.

Майданюк С.И. Методика оцінки рівня конкурентоспособності станків металорежущих: Інформаційний листок № 124-94. - Одеса: ОЦНТІЗІ, 1994. - 4 с.

Майданюк С.И. Методические рекомендации по разработке систем целей компании, строящей свою деятельность на принципах маркетинга: Информационный листок № 041-94. - Одеса: ОЦНТІЗІ, 1994. - 5 с.

Майданюк С.И. Определение содержания и структуры комплексного маркетингового исследования на основе структурной схемы модели системы маркетинга: Информационный листок № 042-94. - Одеса: ОЦНТІЗІ, 1994. - 4 с., 1 отд. л. рис.

SUMMARY

Maydanyuk S.I. The Valuation of Economic Efficiency of Industrial Production (On the Basis of Machine-Tool Construction): The dissertation is seeking for the Candidate of Science in Economics degree on the speciality 08.07.01- Economics of Industry.- Odessa: Institute of Market Problems and Economic-Ecological Researches NAS of Ukraine, 1995.- 174 p.

The defended dissertation is a typescript containing the research into the valuation of economic efficiency of machine-tool construction industry on the basis of calculation of subindices of normative, consumer, cost parameters and the resulting index of economic efficiency (competitiveness) of metal-cutting machines.

АННОТАЦИЯ

Майданюк С.И. Оценка экономической эффективности промышленного производства (на примере станкостроения). Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности: 08.07.01 - Экономика промышленности. - Одесса: Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 1995. - 174 с.

Защищаемая диссертация является рукописью, содержащей исследование оценки экономической эффективности станкостроительного производства на базе расчета субиндексов нормативных, потребительских, стоимостных параметров и результирующего индекса экономической эффективности (конкурентоспособности) металлорежущих станков.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: економічна ефективність, промислове виробництво, металорізальні верстати.

S. Maydanyuk

Підписано до друку 25.04.95. Формат 60x84/16. Папір газетний.
Друк офсетний. І,28 ум.друк.арк. І,33 обл.-вид.арк. Тираж 100
прим. Замовлення № 129

Одеський державний політехнічний університет
270044, Одеса, пр. Шевченка, 1.

AB 32.443

AB 32.443